

KAPITOLA DRUHÁ

Když jsem pověděl, co je svatá církev obecná, že totiž je toliko jedna, jako je jen jeden počet všech předurčených, a že je svými údy rozšířena po celém světě, je třeba vědět, že tato svatá obecná církev se dělí na tři části, totiž na církev zvítězlou, bojující a spící.

Církev bojující je počet předurčených, pokud je zde na cestě k nebeské vlasti. A nazývá se bojující, protože bojuje Kristův boj proti tělu, světu a ďáblu.

Církev spící je počet předurčených, trpící v očisti. Nazývá se spící, protože v očisti si už nepotřebuje zaslouhovat blaženost, kterou si v přítomném životě zasloužila díky předcházející a pomáhající milosti Boží, aby po zadostiučnění v očisti došla odměny v nebeské vlasti.

Církev zvítězlá jsou blahoslavení odpočívající v nebeské vlasti, kteří vedli boj Kristův proti satanu a konečně slavně zvítězili.

V den soudu bude však ze všech těchto částí jedna velická církev. A na znamení této trojdielnosti obecné církve říkájí učitelé, že je svátost eucharistie lámána na tři díly: první díl, vnořený do tekuté svátosti, označuje podle řích církve zvítězlou, která se omočením vsála a vpila do božské podstaty, jak říká hlava církve v 5. kapitole Písne obveselujíc své přátele a spolehodontíky: „Opojte se, nejmilejší!“ Avšak dvě druhé části, které se mají očistit v ruce Páně a zásluhou církve, jsou označeny těmi dvěma díly, které drží kněz v rukou: větší vespod položený označuje církev bojující a menší, opírající se o položený díl, označuje církev očekávající v očisti. Opírá se totiž o přímlyvy církve bojující.

A pro tyto dvě části vysíláme dvojnásobné prosby k Beránku, který je hlavou církve, aby se smiloval nad námi. Avšak pro třetí část, k jejímuž pokoji dychtíme dospět, prosíme, aby tenříž Beránek nám nakonec

daroval mír trojí povahy. Neboť Kristus ve svém lidství navštívil tři místa církve, totiž střed našeho obydleného světa, jsa třiatřicet let živ v Judeji a v Jeruzalémě; předpekli, v němž se otové očisťovali, odkud v duši vytrhl zlomeček své církve; a za třetí vstoupil konečně na nebe a ujal se zajatých, které po slavném vítězství korunoval a umístil na pravicí Boží. To je tedy trojí stránka jedné církve obecné čili katolické, at už je kolik chce církvi dílčích.

Avšak tato církev obecná je panenská nevěsta Krista panice, z níž se jako z pravé matky duchovně rodíme. „Panna,“ říká, „všecka krásná, na níž není poskvrny“ podle 4. kapitoly Písne. „Bez poskvrny a vrásky, ale svatá a neposkvrněná“ – Efezským 5 – a tak nejčudnější ve svém celku v nebeské vlasti. Zde však smilnic s cizoložným ďáblem a s četnými jeho údy je částečně porušena zločiny. Nikdy však nebude přijata na lůžko ženichovo na pravici, aby byla blahoslaveně objímána jako nevěsta, dokud se nestane čistou pannou bez jakékoli vrásky. Kristus totiž je ženich panenství a co živ bude, nikdy nedovolí své nevěstě, aby od něho odešla za duchovním smilstvem. Proto je řečeno o zástupu nebeských občanů ve Zjevení 14: „Panice totiž jsou a následují Beránka, kamkoli by šel.“ Kristus tedy byl hned od prvního okamžiku světa předurčen za ženicha církve. Při utvrzení andělů dal pak věno jedné části své nevěsty, a podobně také při utvrzení spravedlivého Abela a jiných svatých až do svého vtělení, zatím co ustavičně trvalo totéž zasnoubení, neboť císař, rozmnožitel říše, rozmnožuje ustavičně věno. Při svém vtělení však uzavřel po druhé sňatek, když učinil jakoby královnou tu část celé církve, jež se s jistou oprávněností nazývá křesťanskou církví. Tehdy totiž vůdce a ustanovitel práv našich důvěrněji oslovil svou nevěstu, jak říká Apoštol k Židům 1. S přijetím lidství obléká si naši zbroj a jako obr přemáhá nepřátele církve a učí, jak jej má ta část církve jako jeho žárlivá nevěsta následovat.

Odtud celé křesťanské učení je shrnuto v modlitbě církve, v níž zdáme ženicha, aby svým příchodem v těle nás učil pohrdat pozemskými věcmi a milovat věci nebeské – pohrdat, to jest odsunout je v naší náklonnosti do pozadí a milovat ženicha Krista nade všechno.

Z toho je patrné, jak svatá církev obecná jest jedinká nevěsta Kristova, panna až do konce nejčudnější, kterou Syn Boží pojal v manželství z věčného milování a z milosti, aby ji měl za vlastní. Tu pevně věříme, říkájice

ve vyznání: „Věřím jednu svatou církev obecnou“, o níž se ještě přidává v druhém vyznání: „a apoštolskou“. Nazývá se totiž apoštolskou, protože apoštolové jsou částí též matky církve, v duchu plně očistěné, kterou sami Kristovým učněním i svou krví zasadili a jejichž učněním a autoritou řídí jeho náměstkové nadále dívenku, hledající už jen ženicha církve. Tak také mluví Dekret v 24. oddíle, v 1. kvestii, v němž papež Lev říká:

„Výsada Petrova trvá všude, kde se z jeho spravedlivosti vynáší soud.“ Neboť on sám sídlí na nebesích a hledí a dozírá na to, co má Bůh svázat a rozvázat. Proto říká Bonifác VIII. v dekretálu *Extravagantes*: „Sama víra nás naléhavě nutí věřit a držet, že jedna jest svatá církev obecná a apoštolská.“ Jednota církve obecné záleží v jednotě předurčení tím, že jednotliví její údové jsou jedno předurčením, a v jednotě blahoslavenství tím, že jednotliví její synové jsou nakonec spojeni v blahoslavenství. V přítomnosti záleží její jednota také v jednotě víry a ctností a v jednotě lásky, jak rozvádí Augustin ve výkladu na Jana při slovu z kapitoly 17: „Aby všichni jedno byli“; a v listě Dardanovi vykládá onen verš: „Je užitečné, aby člověk jeden umřel za lid“, říká: Kaifáš prorokoval, že Bůh shromáždí své syny v jedno. Praví, nikoli snad na jedno hmotné místo, nýbrž shromáždil je v jeden duch a v jedno tělo, jehož hlavou jedinou jest Kristus. A této jednoty se dotýká Apoštol, když praví v listě k Efezským 4: „Usilujce zachovávat jednotu Ducha ve svazku pokoje. Jedno tělo, jeden Duch, jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech.“ A je nepochybné, že bez tohoto sjednocení, jak jsem naznačil, není spasení.

KAPITOLA TŘETÍ

A však proti tomu, co již bylo pověděno, namítá se předně to, že platí-li tento názor, žádný předzvěděný by nemohl být částí svaté matky církve obecné. Je to falešný závěr, protože každý křestan podle slova u Matouše v 13. kapitole: „Podobno je království nebeské síti spuštěné do moře“ a shromažďující ryby všeho druhu“, je částí oné církve. A k tomu říká blažený Řehoř v homílii: „Svatá církev je přirovnávána k síti spuštěné do moře, jak proto, že byla svěčena rybářům, tak proto, že skrze ni je každý vytahován z vln přítomného věku do věčného království, aby neutronul v hlubinách věčné smrti.“

Za druhé potvrzuje tento názor místo u Matouše v 22. kapitole: „Podobno je království nebeské člověku králi, který učinil svatbu svému synu. I poslal své služebníky, aby volali pozvané na svatbu... I vyšeď se shromáždili všechny, které našli, dobré i zlé; a naplnila se svatba stolovníky.“ A k tomu místu říká Řehoř v 12. homílii: „Hle, již ze samé povahy hodovníků je zřejmé, že touto královskou svatbou se označuje přítomná církev, v níž se scházejí zlí s dobrými. Církev jest zajiště smíšený celek pro různost svých synů.“

Za třetí je potvrzen slovem u Matouše v 13. kapitole: „Pošle Syn člověka anděly své a vyberou z království jeho všecka pohoršení i ty, kteří činí nepravost.“

Dále oním výrokem z 5. kapitoly Matoušovy: „Zruší-li kdo jedno z těchto nejmenších přikázání a bude tak učit lidi, nejmenší bude nazván v království nebeském.“ V obou výroci evangelia je tam podle 12. homílie Řehořovy „královstvím nebeským míněna přítomná církev“.

Pátým potvrzením je slovo u Lukáše 3: „Ten vás křtí bude Duchem svatým a ohněm, v jeho ruce je vějířka a vyčistí své humno a shromáždí